

Prof. Dr. MÜJDAT ŞAKAR

Marmara Üniversitesi İİBF
İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku
Anabilimdalı Öğretim Üyesi

MESLEK YÜKSEK OKULLARI İÇİN

**İŞ HUKUKU
VE
SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU**

YENİLENMİŞ 2. BASKI

Beta

Yayın No : 2314
Hukuk Dizisi : 1100

2. Baskı – Mart 2010 - İSTANBUL

ISBN 978 - 605 - 377 - 234 - 7

Copyright© Bu kitabın bu basısının Türkiye'deki yayın hakları BETA Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'ye aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Dizgi : Beta Basım A.Ş.
Baskı - Cilt : Kahraman Neşriyat Ofset San. Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 12084)
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Atahan No: 34 K: 4
Bağcılar/İstanbul (0-212) 629 00 01
Kapak Tasarım : Gülgonca Çarpık

Beta BASIM YAYIM DAĞITIM A.Ş.
Himaye-i Etfal Sokak Talas Han No. 13-15
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel : (0-212) 511 54 32 - 519 01 77
Fax: (0-212) 511 36 50
www.betayayincilik.com

*Sevgili Anneciğim
Seher ŞAKAR'ın aziz ruhuna
fatihalarımla...*

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

Genç Arkadaş! Öğrenim hayatının en başından beri ders kitaplarının ilk sayfalarında gördüğün Ata'nın bu sözleri sanadır! Hâlâ okuyup düşünmediysen, bugün tam zamanıdır!

M.Ş.

SUNUŞ

İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku öğrenimi, ülkemizde son yıllarda büyük önem kazanmıştır. Sosyal bilimler alanında eğitim ve öğretim veren fakülte ve yüksek okulların hemen her bölümünün, ayrıca teknik bilimler alanındaki mühendislik fakültelerinin programlarında İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku dersine yer verilmektedir. Zira bu okullardan mezun olan öğrencilerin büyük çoğunluğu, çalışma hayatında ya işçi ya da işveren olarak görev alacaklardır.

İş (hizmet) sözleşmesine göre çalışan herkes, ister mühendis ister amele olsun, hukuki konum olarak "işçi" sayılır ve İş Hukukunun ilgi alanına girer. Bu kişiler Sosyal Güvenlik Hukuku açısından da "sigortalı"dırlar. İşçi çalıştıranlar da, "işveren" olmaları sebebiyle, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku bilgilerini öğrenmek durumundadırlar.

Özellikle Meslek Yüksekokullarında okuyan öğrenciler için hazırlanmış, basit anlatımlı, örnekli ve kuramsal bilgileri sorunlara uygulamayı amaçlayan, örneklerle desteklenen bu kitap, öğrencilerimize İş Hukukunu ve Sosyal Güvenlik Hukukunu sevdirecek ve başarılarını etkileyecektir.

Çalışan insanların İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukundan doğan haklarını bilmesi, bugün dünkünden daha fazla önem taşır olmuştur. Zira sıradan bir işçi için anlaşılmaz, içinden çıkılmaz bir nitelik arz eden yeni sosyal güvenlik yasası (5510 sayılı Kanun) ve esnek hükümleriyle sürekli çalışanın aleyhine sonuçlar doğuran yeni iş yasası (4857 sayılı Kanun) adeta birer "demir leblebi" gibidirler.

Oysa sosyal yasalar, sadece okuması yazması olan bir işçinin okuduğunda anlayabileceği kadar yalın ve anlaşılır olmalıdır. Ne yazık ki yasalarımız böyle değildir. Giderek karmaşıklaşan çalışma mevzuatımızda artık her çalışanın haklarını danışacağı bir uzmana ihtiyacı vardır. Danışmadan atılacak bir adım, verilecek bir karar sürekli zarara uğramak sonucunu doğurabilir. Mesela yanlış zamanda verilmiş bir emeklilik kararı, daha düşük kıdem tazminatına ve daha düşük emekli aylığına yol açabilir.

İki yıl önce işsiz kaldığı halde işsizlik ödeneği alabileceğini daha yeni öğrenen, kulaktan dolma yarım bilgiyle, istifa edene hiç kıdem tazminatı ödenmeyeceğini zanneden, bu sebeple hakkının peşinden gitmeyen ya da her yıla bir net ücret üzerinden kıdem tazminatı ödendiğinde hakkını

aldığını zanneden çok sayıda işçinin olduğu dikkate alınırsa İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku dersinin amacı daha iyi anlaşılacaktır.

İlk baskısı kısa sürede tükenen kitabımın yenilenmiş ve genişletilmiş ikinci baskısını sunarken, en büyük desteğim eşim Yrd. Doç. Dr. Ayşe YİĞİT ŞAKAR'a, kitabın 9. bölümünde yer alan görselleri sağlayan değerli dostum SMMM ve Öğr. Gör. Sayın Alim KARATAŞ'a, BETA Yayınevinin değerli yönetici ve emekçilerine, özellikle sayfa düzenini yapan ve baskıya hazırlayan Hediye GÜMEN ve Feridun KILINÇ'a, kapak tasarımını yapan Gülgonca ÇARPIK'a teşekkürlerimi sunarım.

*Prof. Dr. Müjdat ŞAKAR
Kocamustafapaşa, 7 Mart 2010
www.mujdatsakar.net
mujdatsakar@mynet.com*

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1

İŞ HUKUKUNA GİRİŞ, KAYNAKLAR VE TEMEL KAVRAMLAR

1.1	İŞ HUKUKUNUN KONUSU	3
1.2	İŞ HUKUKUNUN BÖLÜMLERİ.....	4
1.2.1	Bireysel İş Hukuku	4
1.2.2	Toplu İş Hukuku.....	4
1.3.	İŞ HUKUKUNUN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ.....	4
1.3.1	İş Hukukunun Batı Ülkelerinde Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	4
1.3.2	İş Hukukunun Ülkemizde Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	6
1.4	İŞ HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ.....	8
1.4.1	İş Hukukunun Amacı İşçinin Korunmasıdır	8
1.4.2	İş Hukukunda “İşçi Yararına Yorum” Yapılır.....	9
1.5	İŞ HUKUKUNUN ULUSAL KAYNAKLARI	10
1.5.1	Anayasa	10
1.5.2	Bireysel İş Hukukuna İlişkin Kanunlar	11
1.5.3	Toplu (Kollektif) İş Hukukuna İlişkin Kanunlar	11
1.5.4	Tüzükler ve Yönetmelikler	12
1.5.5	Bakanlar Kurulu Kararları, Genelgeler ve Tebliğler.....	12
1.5.6	Örf ve Âdet Kuralları	12
1.5.7	Yüksek Mahkeme Kararları ve Öğreti	12
1.5.8	İş Sözleşmeleri ve Toplu İş Sözleşmeleri	13
1.5.9	İşyeri İç Yönetmelikleri ve İşveren Talimatları.....	13
1.5.10	İş Sözleşmesi Hükmü Haline Gelmiş İşyeri Uygulamaları.....	14
1.6	İŞ HUKUKUNUN ULUSLARARASI KAYNAKLARI	14
1.7	İŞ HUKUKUNUN TEMEL KAVRAMLARI	15
1.7.1	İŞÇİ.....	15
1.7.2	İşçi Benzerleri: Çıracak ve Stajyer.....	17
1.7.2.1	ÇIRAK	17
1.7.2.2	STAJYER.....	18

1.7.3	İŞVEREN.....	18
1.7.4	ALT İŞVEREN (TAŞERON)	18
1.7.4.1	Alt İşverenin Tanımı	18
1.7.4.2	Asıl İşverenin, Alt İşverenin İşçilerine Karşı Sorumluluğu.....	19
1.7.4.3	Ölçsüz Taşeronlaşmaya Karşı Önlemler.....	20
1.7.5	İŞVEREN VEKİLİ	21
1.7.6	İŞYERİ VE İŞLETME	21
1.7.6.1	İşyerinin Tanımı	21
1.7.6.2	İşyerinin Bildirilmesi	22
1.7.6.3	İşyerinin Devri.....	23
1.7.6.4	İşletme	24

Bölüm 2

İŞ KANUNU'NUN KAPSAMI VE İŞ SÖZLEŞMESİ

2.1	KAPSAMA GİREN ÇALIŞANLAR.....	31
2.2	KISMEN VEYA TAMAMEN YENİ KAPSAMA ALINANLAR	31
2.2.1	Tarım İşlerinde Çalışanlar	31
2.2.2	Konutların Kapıcılık İşlerinde Çalışanlar	32
2.2.3	Yardım Sevenler Derneği Atölyelerinde Çalışanlar.....	32
2.2.4	Gazeteciler	32
2.3	KAPSAM DIŞI BIRAKILAN ÇALIŞANLAR	33
2.3.1	Deniz Taşıma İşlerinde Çalışanlar	33
2.3.2	Hava Taşıma İşlerinde Çalışanlar	34
2.3.3	El Sanatı İşlerinde Çalışanlar	34
2.3.4	Ev İşlerinde Çalışanlar	34
2.3.5	Esnaf ve Küçük Sanatkâr İşyerlerinde Çalışanlar	34
2.3.6	Çıraklar.....	35
2.3.7	Profesyonel Sporcular.....	35
2.3.8	Rehabilitasyon Edilenler	35
2.4	İŞ SÖZLEŞMESİNİN YAPILMASI.....	36
2.4.1	İş Sözleşmesi Yapma Ehliyeti	36
2.4.1.1	Genel Ehliyet Şartları	36
2.4.1.2	İş Hukukuna Özgü Ehliyet Sınırlamaları	37
2.4.1.2.1	Küçük İşçi Çalıştırma Yasağı	37
2.4.1.2.2	Kadın İşçi Çalıştırma Yasağı	37
2.4.1.2.3	İzinsiz Yabancı İşçi Çalıştırma Yasağı.....	38
2.4.1.2.4	Sağlık Durumu Uygun Olmayan İşçileri Çalıştırma Yasağı.....	38
2.5	İŞ SÖZLEŞMESİNİN ŞEKLİ	39

2.6	İŞ SÖZLEŞMESİYLE İŞE ALMA MECBURİYETİ (ZORUNLU İSTİHDAM) ..41	
2.6.1	Özürlü ve Eski Hükümlü İstihdamı Mecburiyeti.....41	
2.6.2	Askerlik veya Kanunî Bir Ödev Sebebiyle İşten Ayrılan İşçileri Yeniden İşe Alma Mecburiyeti43	
2.6.3	İşyeri Hekimi, İşyeri Hemşiresi ve İş Güvenliği Uzmanı Çalıştırma Mecburiyeti43	
2.7	İŞ SÖZLEŞMESİNİN TÜRLERİ.....44	
2.7.1	Sürekli-Süreksiz İş Sözleşmeleri.....44	
2.7.2	Süresi Belirli-Süresi Belirsiz İş Sözleşmeleri.....44	
2.7.3	Deneme Süreli-Deneme Süresiz İş Sözleşmeleri.....45	
2.7.4	Tam Süreli-Kısmî Süreli İş Sözleşmeleri46	
2.7.5	Takım Sözleşmesi.....46	

Bölüm 3

İŞ SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN BORÇLARI, ÇALIŞMA VE DİNLENME SÜRELERİ

3.1	İŞÇİNİN BORÇLARI53	
3.1.1	İş Görme Borcu.....53	
3.1.1.1	İşçi İş Görme Borcunu Bizzat Kendisi Yerine Getirmelidir53	
3.1.1.2	İşçi İş Görme Borcunu Özenle Yerine Getirmelidir53	
3.1.1.3	İşçi, Sözleşmede Belirtilen veya Kendisinden Beklenebilecek İş Yeri Yerine Getirmelidir.....54	
3.1.1.4	İşçi İş Görme Borcunu Sözleşmede Gösterilen Yer ve Zamanda Yerine Getirmelidir54	
3.1.1.5	İşçi İş Görme Borcunu Geçici (Ödünç) İş İlişkisi Kuran Bir Sözleşmede Ödünç Alan İşverene Sunmalıdır54	
3.1.2	Sadakat Borcu55	
3.1.3	İşverenin Emir ve Talimatlarına Uyma Borcu55	
3.1.4	Rekabet Etmeme Borcu.....55	
3.2	İŞVERENİN BORÇLARI56	
3.2.1	Ücret Ödeme Borcu.....56	
3.2.1.1	Ücretin Tanımı56	
3.2.1.2	Ücretin Miktarı ve Asgarî Ücret57	
3.2.1.3	Ücretin Ödenme Yeri58	
3.2.1.4	Ücretin Ödenme Zamanı.....58	
3.2.2	İşçiyi Koruma Borcu.....59	
3.2.2.1	Koruma Borcunun Kapsamı59	
3.2.2.2	İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Yükümlülükleri.....59	

3.2.2.3	İşverenin Eşit İşlem Yapma Borcu	60
3.2.3	İşverenin Diğer Borçları	60
3.3	ÇALIŞMA SÜRELERİ	62
3.3.1	Genel Olarak	62
3.3.2	Normal Çalışma Süreleri	63
3.3.2.1	Haftalık Çalışma Süresi	63
3.3.2.2	Günlük Çalışma Süresi	63
3.3.2.3	Telafi Çalışması	64
3.3.2.4	Kısa Çalışma	64
3.4	FAZLA ÇALIŞMA SÜRELERİ	65
3.4.1	“Fazla Çalışma” Kavramı	65
3.4.2	“Fazla Sürelerle Çalışma” Kavramı	65
3.4.3	Fazla Çalışma Ücreti veya Serbest Zaman	66
3.4.4	Fazla Çalışma Çeşitleri	66
3.4.4.1	Olağan Sebeplerle Fazla Çalışma	66
3.4.4.2	Zorunlu Sebeplerle Fazla Çalışma	67
3.4.4.3	Olağanüstü Sebeplerle Fazla Çalışma	68
3.4.5	Fazla Çalışmanın Yasaklandığı İşler ve Kişiler	68
3.5	DİNLENME SÜRELERİ	69
3.5.1	Günlük Çalışma Süresi Arasında Dinlenme: Ara Dinlenmesi	69
3.5.2	Haftalık Dinlenme: Ücretli Hafta Tatili	69
3.5.3	Bayram Ve Yılbaşı Dinlenmesi: Ulusal Bayram ve Genel Tatiller	70
3.5.4	Yıllık Dinlenme: Yıllık Ücretli İzin	71
3.5.4.1	Genel Olarak	71
3.5.4.2	Yıllık Ücretli İzine Hak Kazanmak İçin Çalışılması Gereken Süre	72
3.5.4.3	Kanuni Yıllık Ücretli İzin Süreleri	73
3.5.4.4	Yıllık Ücretli İznin Kullanılması	74

Bölüm 4

İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

4.1	İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESİH DIŞINDA SONA ERMESİ	83
4.1.1	Tarafların Anlaşmasıyla Sözleşmenin Sona Ermesi	83
4.1.2	Taraflardan Birinin Ölümü ile Sözleşmenin Sona Ermesi	83
4.1.3	Belirli Süreli İş Sözleşmesinde Sürenin Dolması İle Sözleşmenin Sona Ermesi	83
4.2	İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESİH YOLUYLA SONA ERMESİ	84
4.2.1	Fesih Kavramı ve Feshin Şekli	84
4.2.2	Fesih Çeşitleri	84

4.3	SÜRESİ BELİRLİ İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ	84
4.3.1	Genel Olarak	84
4.3.2	Süresi Belirli İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Feshi	85
4.3.3	Süresi Belirli İş Sözleşmesinin İşçi Tarafından Feshi	86
4.4	SÜRESİ BELİRSİZ İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ	87
4.4.1	Genel Olarak	87
4.4.2	İşçi veya İşveren Tarafından Bildirim Süresi Verilerek Sözleşmenin Feshedilmesi	87
4.4.2.1	Fesih Bildirim Süresinin Amacı	87
4.4.2.2	Fesih Bildirim Süreleri	87
4.4.2.3	Sözleşmenin Sona Ereceği Tarihin Hesaplanması	88
4.4.3	Bildirim Sürelerine Uyulmamasının Hukukî Sonucu	89
4.4.3.1	Bildirim Sürelerine İlişkin Ücretin İşçiye Peşin Ödenmesi	89
4.4.3.2	İhbar Tazminatı	89
4.4.3.3	“Bildirim Sürelerine İlişkin Ücretin İşçiye Peşin Ödenmesi” ile “İhbar Tazminatı”nın Hesaplanması	90
4.4.4	Fesih Bildirim Süresi İçinde İşçiye Yeni İş Arama İzni Verilmesi	91
4.4.5	İşverenin Fesih Hakkını Kötüye Kullanması ve Sonuçları	92
4.4.5.1	Kötüniyet Tazminatı	92
4.4.5.2	Sendikal Tazminat	92
4.4.6	Çalışma Koşullarında Değişiklik ve İş Sözleşmesinin Feshi	93
4.5	SÜRESİ BELİRLİ VEYA BELİRSİZ İŞ SÖZLEŞMELERİNİN HAKLI SEBEPLE DERHÂL FESHİ	93
4.5.1	Genel Olarak	93
4.5.2	Sözleşmenin İşçi Tarafından Haklı Sebep Derhâl Feshi	
4.5.2.1	Sağlık Sebepleri	94
4.5.2.1.1	İşin, İşçinin Sağlığı veya Hayatı İçin Tehlikeli Olması	94
4.5.2.1.2	İşverenin veya Başka Bir İşçinin, Bulaşıcı veya İşçinin İşiyile Bağdaşmayan Bir Hastalığa Tutulması	95
4.5.2.2	İşverenin Ahlâk ve İyiniyet Kurallarına Uymayan Hâlleri ve Benzerleri	95
4.5.2.2.1	İşverenin İşçiyi Sözleşmenin Esaslı Noktalarında Yanıltması	95
4.5.2.2.2	İşverenin Şeref ve Namusa Dokunacak Davranışlarda Bulunması	96
4.5.2.2.3	İşverenin Sataşması, Suç İşlemesi, İthamda Bulunması	96

4.5.2.2.4	İşçinin Cinsel Tacize Uğramasına Rağmen İşverenin Önlem Almaması	96
4.5.2.2.5	İşverenin İşçi Ücretini Ödememesi veya Eksik Ödemesi	96
4.5.2.2.6	İşverenin Çalışma Şartlarını Uygulamaması ..	97
4.5.2.3.	Zorlayıcı Sebepler	98
4.5.3	Sözleşmenin İşveren Tarafından Haklı Sebep Derhâl Feshi	98
4.5.3.1	Sağlık Sebepleri.....	98
4.5.3.1.1	İşçinin İşleyle Bağdaşmayacak Bir Hastalığa Yakalanması.....	98
4.5.3.1.2	İşçinin Kendi Kusuruyla Hastalanması veya Sakatlanması ve Bu Yüzden İşe Devamsızlık Yapması.....	98
4.5.3.1.3	İşçinin Kusuru Olmaksızın Hastalanması, Sakatlanması veya Gebelik ve Doğum Sebebiyle İşe Devamsızlık Yapması	99
4.5.3.2	İşçinin Ahlâk ve İyiniyet Kurallarına Uymayan Hâlleri ve Benzerleri.....	100
4.5.3.2.1	İşçinin İşvereni Sözleşmenin Esaslı Noktalarında Yanıltması.....	100
4.5.3.2.2	İşçinin Şeref ve Namusa Dokunacak Davranışlarda Bulunması veya Ahlâka Aykırı Yaşayışı	101
4.5.3.2.3	İşçinin Cinsel Tacizde Bulunması	101
4.5.3.2.4	İşçinin Sataşması, İçki ve Uyuşturucu Yasağına Aykırı Davranması	101
4.5.3.2.5	İşçinin Doğruluk ve Bağlılığa Uymayan Davranışlarda Bulunması	102
4.5.3.2.6	İşçinin İşyerinde Suç İşlemesi	102
4.5.3.2.7	İşçinin İzinsiz ve Mazeretsiz İşe Devamsızlık Yapması.....	102
4.5.3.2.8	İşçinin Görevini Hatırlatıldığı Halde Yapmaması	103
4.5.3.2.9	İşçinin İşgüvenliğini Tehlikeye Düşürmesi veya İşyerinde Zarara Yol Açması.....	103
4.5.3.3	Zorlayıcı Sebepler	104
4.5.3.4	İşçinin Gözaltına Alınması Veya Tutuklanması	104

Bölüm 5 **İŞ GÜVENCESİ**

5.1	GENEL OLARAK	111
5.2	İŞ GÜVENCESİ HÜKÜMLERİ	112
5.2.1	İş Güvencesi Hükümlerinden Yararlananlar	112
5.2.2	Feshin Geçerli Bir Sebebe Dayanması	113
5.2.2.1	Genel Olarak	113
5.2.2.2	İşçinin Yeterliliğinden ve Davranışlarından Kaynaklanan Geçerli Sebepler	113
5.2.2.2.1	İşçinin Yetersizliğinden Kaynaklanan Sebepler:	114
5.2.2.2.2	İşçinin Davranışlarından Kaynaklanan Sebepler:	114
5.2.2.3	İşletmenin, İşyerinin veya İşin Gerekerinden Kaynaklanan Sebepler:	115
5.2.3	Sözleşmenin Feshinde Usul ve Feshe İtiraz	115
5.2.4	Geçersiz Feshin Sonuçları	115

Bölüm 6 **KIDEM TAZMİNATI, ÇALIŞMA BELGESİ VE İBRANAME**

6.1	KIDEM TAZMİNATININ TANIMI VE ŞARTLARI.....	125
6.1.1	Tanımı	125
6.1.2	Kıdem Tazminatına Hak Kazanma Şartları.....	125
6.1.2.1	İş Sözleşmesinin Kanunda Gösterilen Hâllerden Biri İle Feshedilmesi veya İşçinin Ölümü.....	125
6.1.2.1.1	İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Kıdem Tazminatı Hakkı Doğuran Fesih Sebepleri İle Feshedilmesi	126
6.1.2.1.2	İş Sözleşmesinin İşçi Tarafından Kıdem Tazminatı Hakkı Doğuran Fesih Sebepleri İle Feshedilmesi	126
6.1.2.1.3	İşçinin Ölümü.....	127
6.1.2.2	İşçinin Enaz Bir Yıl Çalışmış Olması.....	127
6.2	KIDEM TAZMİNATININ MİKTARI VE HESAPLANMASI	129
6.2.1	Kıdem Tazminatının Miktarı.....	129
6.2.2	Kıdem Tazminatının Hesaplanması	129
6.2.3	Kıdem Tazminatının Hesabında Dikkate Alınacak Ödemeler	130
6.2.4	Kıdem Tazminatının Hesabında Dikkate Alınmayacak Ödemeler.....	130
6.3	KIDEM TAZMİNATININ ZAMANINDA ÖDENMEMESİ HALİNDE GECİKME FAİZİ VE ZAMANAŞIMI.....	134

6.4	KIDEM TAZMİNATI UYGULAMASINDAKİ AKSAKLIKLAR	134
6.5	İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN DİĞER SONUÇLARI.....	135
6.5.1	İşçinin Ücret Alacaklarının Ödenmesi.....	135
6.5.2	İşçiye Çalışma Belgesi Verilmesi	135
6.5.3	İşçiden İbraname Alınması	136

Bölüm 7

TOPLU İŞ HUKUKU

7.1	SENDİKALAR HUKUKU.....	143
7.2	SENDİKA VE KONFEDERASYON KAVRAMI.....	144
7.2.1	Sendikanın Tanımı ve Unsurları.....	144
7.2.2	Konfederasyonun Tanımı.....	144
7.3	SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ VE SENDİKA ÇOKLUĞU İLKESİ	144
7.4	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KAVRAMI	145
7.5	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ TÜRLERİ.....	146
7.5.1	İşyeri Toplu İş Sözleşmesi	146
7.5.2	Grup Toplu İş sözleşmesi	146
7.5.3	İşletme Toplu İş Sözleşmesi.....	146
7.6	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YAPMA EHLİYETİ VE YETKİSİ.....	146
7.6.1	Ehliyet	146
7.6.2	Yetki.....	147
7.6.2.1	İşkolunda Yüzde On Barajını Aşmış Olmak	147
7.6.2.2	İşyerinde Çoğunluğa Sahip Olmak.....	147
7.6.3	Yetki İtirazı.....	147
7.7	TOPLU GÖRÜŞME	149
7.8	TOPLU İŞ UYUŞMAZLIĞI	149
7.9	GREV.....	150
7.10	LOKAVT	152

Bölüm 8

SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI

8.1	SOSYAL GÜVENLİK TERİMİ	159
8.2	SOSYAL TEHLİKELER VE TÜRLERİ	159
8.2.1	Sosyal Tehlike Kavramı	159
8.2.2	Sosyal Tehlikelerin Sınıflandırılması.....	160
8.3	SOSYAL GÜVENLİĞİN TANIMI	160
8.4	SOSYAL GÜVENLİĞİ SAĞLAMA YOLLARI.....	160
8.4.1	Bireysel Tasarruf.....	160
8.4.2	Topluca Tasarruf.....	161
8.4.3	Dini ve Ahlâki Yükümlülükler ve Sosyal Dayanışma Anlayışı	162

8.4.4	İşverenin Sorumluluğu.....	162
8.4.5	Özel Ticari Sigortalar.....	162
8.4.6	Devlet Eliyle Örgütlenen Sosyal Güvenlik Programları.....	162
8.5	SOSYAL GÜVENLİĞİN ÜLKEMİZDEKİ GELİŞİMİ	163
8.6	PRİMLİ SOSYAL GÜVENLİK REJİMİNİN ÖZELLİKLERİ VE KAPSAMI.....	165
8.6.1	Sosyal Amaç.....	165
8.6.2	Zorunluluk ve Teklik İlkesi.....	166
8.6.3	4/a Kapsamında Sigortalı Sayılanlar	166
8.6.3.1	Hizmet (İş) Sözleşmesine Göre Çalışanlar	166
8.6.3.2	Koruma Bekçileri.....	166
8.6.3.3	Sanatçılar ve Yazarlar.....	167
8.6.3.4	Genelev Kadınları	167
8.6.3.5	Sendika Yöneticileri.....	168
8.6.3.6	Yabancılar ve Göçmenler	168
8.6.3.7	Büyükelçilik ve Konsolosluk Çalışanları	168
8.6.3.8	Usta Öğreticiler	168
8.6.4	4/b Kapsamında Sigortalı Sayılanlar	168
8.6.4.1	Kendi Adına ve Hesabına Bağımsız Çalışanlar	168
8.6.4.2	Muhtarlar.....	169
8.6.4.3	Jokeyler.....	169
8.6.5	4/c Kapsamında Sigortalı Sayılanlar	169
8.6.6	Haklarında Bazı Sigorta Kolları Uygulanacak Sigortalılar	169
8.6.6.1	Hükümlü ve Tutuklular.....	169
8.6.6.2	Çıraklar	169
8.6.6.3	Stajyerler.....	170
8.6.6.4	Kursiyerler	170
8.6.6.5	Yurt Dışına Çalıştırılmak Üzere Götürülen Türk İşçileri	170
8.6.6.6	Üniversitelerde Kısmi Zamanlı Çalıştırılan Öğrenciler	171
8.6.7	Sigortalı Sayılmayanlar	171
8.6.7.1	İşverenin İşyerinde Ücretsiz Çalışan Eşi	171
8.6.7.2	Konut İçinde Yapılan İşlerde Çalışanlar	171
8.6.7.3	Ev Hizmetlerinde Çalışanlar	171
8.6.7.4	Askerlik Hizmetini Yapmakta Olanlar	172
8.6.7.5	Yabancı Ülkede Sigortalı Olduğu Bildirilen Yabancılar	172
8.6.7.6	Okullarda Tatbiki Mahiyetteki Yapım Ve Üretim İşlerinde Çalışan Öğrenciler	172
8.6.7.7	Rehabilite Edilenler	172
8.6.7.8	18 Yaşını Doldurmamış 4/b ve 4/c Sigortalıları	173
8.6.7.9	Tarımda Süreksiz Çalışanlar	173
8.6.7.10	Tarımda Bağımsız Çalışanlardan Muafiyet Belgesi Almış Olanlar	173

8.6.7.11	Bağımsız Çalışanlardan Muafiyet Belgesi Almış Olanlar	173
8.6.7.12	Kamu İdarelerinin Dış Temsilciliklerinde İstihdam Edilen Ve Bulunduğu Ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumunda Sigortalı Olduğunu Belgeleyenler	173
8.6.8	Bazı Çalışanların Sigortalılık Durumu	174
8.6.8.1	Çalışan Emekliler	174
8.6.8.2	Kısmi Süreli Sözleşmeye Göre (Part-Time) Çalışanlar	174
8.6.8.3	Dernek Yöneticileri ve Şirket Ortakları	175
8.6.8.4	Serbest Bölgelerde Çalışanlar	175
8.6.9	İsteğe Bağlı Sigortalılık	176
8.6.9.1	İsteğe Bağlı Sigortalı Sayılanlar	176
8.6.9.2	İsteğe Bağlı Sigortalılık Şartları	177
8.6.9.3	İsteğe Bağlı Sigortalılığın Başlangıcı ve Sona Ermesi	177
8.6.10	Sigortalılık Hallerinin Çakışması	178

Bölüm 9

İŞYERİNİN VE SİGORTALILARIN KURUMA BİLDİRİLMESİ, PRİMLER VE PRİM BELGESİ

9.1	İŞYERİNİN TESCİLİ	185
9.1.1	İşyeri Bildirgesi	185
9.1.2	İşyeri Sicil Numarası	185
9.1.3	İşyeri Bildirgesi İle Birlikte Verilecek Belgeler	186
9.1.4	İşyerinin Re'sen Tescili	186
9.2	SİGORTALILARIN KURUMA BİLDİRİLMESİ	186
9.2.1	Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi	186
9.2.2	Sigortalıların Kendilerini Bildirmesi	190
9.2.3	Sosyal Güvenlik Sicil Numarası	190
9.3	SİGORTALILIĞIN SONA ERMESİ HALİNDE BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ	190
9.4	SİGORTAYA BİLDİRİLMEYEN ÇALIŞMALARIN TESPİTİ	193
9.4.1	Fiilen ve Kayden Tespit	194
9.4.2	Mahkeme İlâmı İle Tespit (Hizmet Tespiti Davası)	195
9.5	PRİME ESAS KAZANÇ SINIRLARI	196
9.5.1	Genel Olarak	196
9.5.2	Çırak ve Öğrencilerin Primlerinin Hesabına Esas Tutulacak Kazanç Tutarı	196
9.5.3	4/b Sigortalılarının Prime Esas Kazanç Sınırları	197
9.6	PRİME ESAS TEŞKİL EDEN KAZANÇLAR	197
9.6.1	4/a Sigortalılarının Prime Esas Kazançları	197
9.6.1.1	Ücret ve Ücret Niteliğindeki Kazançların Prime Tabi Tutulması	197

9.6.1.2	Ücret Niteliği Dışındaki Kazançların Prime Tabi Tutulması.....	198
9.6.1.2.1	Hizmet Akdi Devam Eden Sigortalılar Yönünden	198
9.6.1.2.2	Hizmet Akdi Sona Ermiş Olan Sigortalılar Yönünden	198
9.6.1.2.3	Hizmet Akdinin Feshinin Geçersizliği Halinde Yapılacak Ödemeler	198
9.6.1.2.4	Prime Esas Kazancın Üst Sınırını Aşan Ücret Dışındaki Ödemeler	199
9.6.1.3	Kanunda İstisna Olarak Sayılmayan Diğer Ödemeler.....	200
9.6.1.4	Kısmen Prime Tabi Tutulacak Kazançlar	200
9.6.1.4.1	Yemek Paraları.....	200
9.6.1.4.2	Çocuk Zammı	201
9.6.1.4.3	Aile Zammı (Yardımları)	202
9.6.1.4.4	İşverence Sigortalılar İçin Ödenen Özel Sağlık Sigortası Primi ve Bireysel Emeklilik Katkı Payları Tutarları:	202
9.6.2	Prime Tabi Tutulmayacak Kazançlar	203
9.6.2.1	Aynı Yardımlar	203
9.6.2.2	Ölüm, Doğum Ve Evlenme Yardımları.....	203
9.6.2.3	Görev Yollukları.....	203
9.6.2.4	Seyyar Görev Tazminatı, Kıdem Tazminatı, İş Sonu Tazminatı veya Kıdem Tazminatı Mahiyetindeki Toplu Ödemeler ve Keşif Ücreti.....	204
9.6.2.5	İhbar Tazminatı.....	204
9.6.2.6	Kasa Tazminatı.....	204
9.6.3	4/b Sigortalılarının Prime Esas Kazançları.....	204
9.6.4	Sadece Genel Sağlık Sigortasına Tabi Olanların Prime Esas Kazançları	205
9.7	PRİM ORANLARI	206
9.7.1	Kısa Vadeli Sigorta Kolları Primi	206
9.7.2	Genel Sağlık Sigortası Primi	206
9.7.3	Malûllük Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları Primi	207
9.7.4	İşsizlik Sigortası Primi	207
9.7.5	4/c Sigortalıları İçin Ek Karşılık Primi.....	207
9.7.6	Sosyal Güvenlik Destek Primi.....	207
9.7.7	İsteğe Bağlı Sigortalıların Primi	208
9.7.8	Çıracak, Stajyer ve Kursiyerlerin Primi	208
9.8	PRİMLERİN BELGELENMESİ	209
9.8.1	“e-Sigorta” Projesi.....	209

9.8.2	Aylık Prim ve Hizmet Belgesi	209
9.8.3	Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Nasıl Düzenleneceği	211
9.8.3.1	4/a Sigortalıları İçin Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Düzenlenmesi.....	211
9.8.3.2	Eksik Gün Nedenlerinin Bildirilmesi.....	225
9.8.3.3	İşten Çıkış Nedenlerinin Bildirilmesi.....	227
9.8.3.4	Aylık Prim ve Hizmet Belgelerinin Kuruma Verilme Şekli ve Süresi	228
9.9	PRİMLERİN ÖDENMESİ	228
9.9.1	4/a Kapsamında Sigortalı Olanlar Yönünden Primlerin Ödenme Süreleri ve Usulleri.....	228
9.9.1.1	Prim Ödeme Yükümlülükleri	228
9.9.1.2	Primlerin Ödenme Süresi.....	229
9.9.2	4/b Kapsamındaki Sigortalıların Beyanda Bulunma Esasları ve Primlerin Ödenme Süreleri	229
9.9.2.1	Beyanda Bulunma Esasları	229
9.9.2.2	Primlerin Ödenme Süresi.....	230
9.9.3	Süresinde Ödenmeyen Primlere Uygulanacak Gecikme Cezası ve Gecikme Zammı	230
9.9.4	Primlerin Ödenmesinden İşverenle Birlikte Sorumlu Tutulanlar ..	230
9.9.5	Primlerin Müteahhit ve Alt İşverenlerin Hakedişlerden Kesilmesi	231
9.10	ASGARİ İŞÇİLİK UYGULAMASI	231
9.11	İDARİ PARA CEZALARI	232
9.11.1	Sigortalı İşe Giriş ve İşten Ayrılma Bildirgelerinin Verilmemesine Bağlı İdari Para Cezası	233
9.11.2	İşyeri Bildirgesinin Verilmemesine Bağlı İdari Para Cezası	233
9.11.3	Prim Belgesi Verilmemesine Bağlı İdari Para Cezası.....	234
9.11.4	Eksik İşçilik Bildirilmesine Bağlı İdari Para Cezası	234
9.11.5	İşyeri Kayıtlarının İbraz Edilmemesine Bağlı İdari Para Cezası..	235
9.11.6	Kuruma Bilgi Vermemeye ve Prim Belgesini İşyerine Asmamaya Bağlı İdari Para Cezası	236
9.11.7	İdari Para Cezasının Uygulanması ve İtiraz Usulü	237
9.12	İDARİ YAPTIRIMLAR VE FESİH	238

Bölüm 10

İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASI

10.1	İŞ KAZASI KAVRAMI	243
10.1.1	Tanım	243
10.1.2	İş Kazasının Unsurları.....	243
10.1.2.1	Sigortalının Ani ve Zarar Verici Bir Olayla Karşılaşması.....	243

10.1.2.2	Sigortalının Bedenen ve/veya Ruhen Zarar Görmesi.	244
10.1.2.3	Kaza ile Zarar Arasında İliyet Bağının Bulunması.	244
10.1.3	İş Kazasının Bildirilmesi ve Soruşturulması	245
10.2	MESLEK HASTALIĞI KAVRAMI	246
10.2.1	Tanım	246
10.2.2	Meslek Hastalığının Unsurları	246
10.2.2.1	Sigortalının Çalışma Şartlarından Kaynaklanan Zarar Verici Sebeplere Uzunca Bir Süre Maruz Kalması	246
10.2.2.2	Sigortalının Bedenen ve/veya Ruhen Bir Zarara Uğraması	246
10.2.3	Meslek Hastalığının Tespiti	246
10.3	İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI SİGORTASINDAN SAĞLANAN YARDIMLAR	248
10.3.1	Sağlık Yardımları	248
10.3.2	Geçici İş Göremezlik Ödeneği	249
10.3.3	Sürekli İş Göremezlik Geliri	250
10.3.4	İş Kazası veya Meslek Hastalığı Sonucu Ölüm Halinde Hak Sahiplerine Yapılan Nakdi Yardımlar	251
10.3.4.1	Cenaze Ödeneği	251
10.3.4.2	Ölüm Geliri	251
10.3.4.3	Evlenme Ödeneği	252
10.4	İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI SEBEBİYLE KURUMUN İŞVERENE VE ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE RÜCÛU	253

Bölüm 11

HASTALIK VE ANALIK SİGORTASI

11.1	HASTALIK KAVRAMI	259
11.2	HASTALIK SİGORTASINDAN SAĞLANAN YARDIMLAR	259
11.2.1	Sağlık Yardımı	259
11.2.2	Geçici İş Göremezlik Ödeneği	261
11.3	HASTALIK HALİNDE KURUMUN İŞVERENE RÜCÛU	261
11.4	ANALIK KAVRAMI	264
11.5	ANALIK SİGORTASINDAN SAĞLANAN YARDIMLAR	264
11.5.1	Sağlık Yardımları	264
11.5.2	Geçici İş Göremezlik Ödeneği	265
11.5.3	Emzirme Ödeneği	265

Bölüm 12
MALÜLLÜK YAŞLILIK VE ÖLÜM SİGORTALARI

12.1	MALÜLLÜK KAVRAMI	273
12.2	MALÜLLÜK SİGORTASINDAN SAĞLANAN YARDIM: MALÜLLÜK AYLIĞI	274
12.2.1	Malüllük Aylığına Hak Kazanma Şartları.....	274
12.2.2	Malüllük Aylığının Hesaplanması	275
12.2.3	Malüllük Aylığının Başlangıcı ve Kesilmesi	275
12.3	MALÜLLÜK SİGORTASI BAKIMINDAN ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN SORUMLULUĞU	277
12.4	YAŞLILIK KAVRAMI	277
12.5	YAŞLILIK SİGORTASINDAN SAĞLANAN YARDIM: YAŞLILIK AYLIĞI	278
12.5.1	Genel Olarak.....	278
12.5.2	08.09.1999 Tarihinden Önce Sigortalananların Emeklilik Şartları.....	279
12.5.3	08.09.1999 – 30.04.2008 Tarihleri Arasında Sigortalananların Emeklilik Şartları	282
12.5.4	01.05.2008 Tarihinden Sonra Sigortalananların Emeklilik Şartları.....	283
12.5.4.1	Normal Emeklilik.....	283
12.5.4.2	İleri Yaştakiler İçin Kolaylaştırılmış Emeklilik	284
12.5.4.3	Özürümler İçin Kolaylaştırılmış Emeklilik.....	284
12.5.4.4	Maden İşyerlerinin Yeraltı İşlerinde Çalışanlar İçin Kolaylaştırılmış Emeklilik	285
12.5.4.5	Erken Yaşlanmış Olduğu Tespit Edilen Sigortalılar İçin Kolaylaştırılmış Emeklilik	286
12.5.4.6	Malül Çocuğu Bulunan Kadın Sigortalılar İçin Kolaylaştırılmış Emeklilik	286
12.5.5	Fiili Hizmet Süresi Zammı-İtibari Hizmet Süresi ve Emeklilik Şartlarına Etkisi	287
12.5.6	Yaşlılık Aylığının Hesaplanması.....	288
12.5.7	Yaşlılık Aylığı Almaktayken Yeniden Çalışmaya Başlayanların Durumu	288
12.6	ÖLÜM KAVRAMI	289
12.7	ÖLÜM SİGORTASINDAN SAĞLANAN HAKLAR	289
12.7.1	Ölüm Aylığından Yararlanma Şartları.....	290
12.7.1.1	Sigortalının Aylık Alırken veya Prim Şartını Tamamlamış Durumdayken Ölmesi.....	290
12.7.1.2	Hak Sahiplerine İlişkin Şartlar	290
12.7.2	Ölüm Aylığının Hesaplanması	292
12.7.3	Ölüm Toptan Ödemesi.....	293
12.7.4	Cenaze Ödeneği ve Evlenme Ödeneği.....	293

Bölüm 13
İŞSİZLİK VE GENEL SAĞLIK SİGORTALARI

13.1	İŞSİZLİK KAVRAMI.....	299
13.2	İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU'NUN KAPSAMI	299
13.3	İŞSİZLİK SİGORTASI YARDIMLARI VE YARARLANMA ŞARTLARI	300
13.3.1	İşsizlik Ödeneği	300
13.3.1.1	Prim Şartının Yerine Getirilmiş Olması	300
13.3.1.2	İş Sözleşmesinin Kanunda Gösterilen Sebeplerle Sona Ermesi.....	300
13.3.1.3	İş Sözleşmesinin Askıya Alınmış Olmaması	302
13.3.1.4	Sigortalının Türkiye İş Kurumu'na Başvurup Talepte Bulunması	302
13.3.2	5510 sayılı Kanun Gereği Ödenecek Sigorta Primlerinin Ödenmesi	303
13.3.3	Yeni Bir İş Bulma, Meslek Geliştirme, Edindirme Ve Yetiştirme Eğitimi Hizmetlerinin Verilmesi	303
13.4	İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİN MİKTARI VE SÜRESİ	304
13.5	İŞSİZLİK SİGORTASI FONU	305
13.6	ÜCRET GARANTİ FONU OLUŞTURULMASI	305
13.7	KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ VERİLMESİ	306
13.8	İŞSİZLİK SİGORTASINA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI.....	307
13.9	GENEL SAĞLIK SİGORTASI	308
13.9.1	Genel Sağlık Sigortasının Niteliği.....	308
13.9.2	Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Şartları	309
13.10	GENEL SAĞLIK SİGORTASININ KAPSAMI.....	312
13.10.1	Genel Sağlık Sigortalısı Sayılanlar	312
13.10.2	Genel Sağlık Sigortalılığının Başlangıcı ve Bildirimi	313
13.10.3	Genel Sağlık Sigortalısının Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişilerin Durumu.....	314
13.10.4	Genel Sağlık Sigortalısı ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişi Sayılmayanlar	315
13.10.5	18 Yaşından Küçük Çocukların Durumu.....	316
13.11	GENEL SAĞLIK SİGORTASINDAN SAĞLANAN SAĞLIK HİZMETLERİ .	317
13.11.1	Finansmanı Sağlanan Sağlık Hizmetleri ve Süresi	317
13.11.2	Kurumca Finansmanı Sağlanmayacak Sağlık Hizmetleri	319
13.11.3	Katılım Payı Alınması	320
13.12	SAĞLIK HİZMETLERİNİN SAĞLANMA YÖNTEMİ	321
13.12.1	Hizmet Basamakları ve Sevk Zinciri	321
13.12.2	İşverenin, Genel Sağlık Sigortalısının ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu	322

Bölüm 14
HİZMET BORÇLANMASI VE HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ

14.1	YURT İÇİ HİZMET SÜRELERİNİN BORÇLANILMASI.....	329
14.1.1	Borçlanma Hakkı Verilenler	329
14.1.2	Borçlanılabilecek Süreler.....	329
14.1.2.1	Analık İzni ve Doğum Borçlanması	329
14.1.2.2	Askerlik Borçlanması.....	331
14.1.2.3	Memurların Aylıksız İzinde Geçen Süreleri.....	331
14.1.2.4	Doktora Veya Uzmanlık Öğreniminde Geçen Süreler	331
14.1.2.5	Avukatlık Stajı Süreleri.....	331
14.1.2.6	Tutuklulukta Veya Gözaltında Geçen Süreler.....	332
14.1.2.7	Grev Ve Lokavtta Geçen Süreler.....	332
14.1.2.8	Hekimlerin Fahri Asistanlıkta Geçen Süreleri	332
14.1.2.9	Seçim Dolayısıyla İstifa Edenlerin Açıkta Geçirdikleri Süreler	332
14.1.3	Borçlanılacak Sürelerin Prim Tutarının Hesabı, Tebliği ve Ödenmesi.....	332
14.1.4	Borçlanılan Sürelerin Hizmet Olarak Değerlendirilmesi	333
14.2	YABANCI ÜLKELERDE GEÇEN HİZMETLERİN BORÇLANILMASI.....	334
14.2.1	Genel Olarak	334
14.2.2	Borçlanmanın Şartları.....	334
14.2.2.1	Türk Vatandaşı Olmak.....	335
14.2.2.2	Belirli Nitelikte Yurtdışı Süreleri Bulunmak	335
14.2.2.3	Hizmetleri Belgelendirmek	335
14.2.2.4	Yazılı İstekte Bulunmak.....	337
14.2.3	Borçlanma Miktarının Tespiti	337
14.3	HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ	338
14.3.1	Değişik Sosyal Güvenlik Kurumlarında Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi	338
14.3.2	5510 Sayılı Kanundan Önce Sigortalılıkları Başlayanların Hizmetlerinin Birleştirilmesi	338
14.3.3	5510 Sayılı Kanunun Yürürlüğe Girdiği Tarihten Sonra Sigortalılıkları Başlayanların Hizmetlerinin Birleştirilmesi	339
14.4	YABANCI ÜLKELERDE GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ	339
	KAYNAKÇA	345